

základě říšskoněmeckého rozhodčího výroku u zdejšího soudu povolití exekuci jen tenkrát, byl-li rozhodčí výrok vydán na základě předpisů zdejšího soudního řádu a nelze-li výrok ten považovati za bezúčinný dle předpisů německého práva (§ 80 ex. ř. a vlád. vyhláška čis. 131/24 Sb. z. a n.). Jest tedy říšsko-německý rozhodčí výrok vykonatelný zde jen tehdy, byl-li vydán dle předpisů zdejšího právního řádu. Tyto předpisy vyžadují však, aby byla zřízena písemná smlouva rozhodčí (§ 577 c. ř. s.), jinak jest rozhodčí výrok bezúčinný. Nezbytnou podmínkou platnosti smlouvy o rozsudím a příslušnosti rozsudího jest ovšem, aby tato písemná smlouva byla mezi stranami zřízena o tom, o co v rozhodčí rozepři jde. Mezi stranami nebyla zřízena písemná rozhodčí smlouva, takže cizozemský rozhodčí soud nebyl dle zdejších předpisů k projednání věci příslušným a nemohl se státi, jak mylně dovozuje dle § 104 j. n. první soud, příslušným dle zdejších předpisů vzhledem na ustanovení § 577 c. ř. s. ani mlčky, tedy ani tím, že odvolatelka jako žalovaná se pustila před ním do sporu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Má-li býti exekučnímu titulu, kterým je výrok rozhodčích v H., přiznána vykonatelnost v tuzemsku, je se zřetelem k předpokladům vzájemnosti první podmínkou, aby byl rozhodčí výrok vydán na základě předpisů tuzemského soudního řádu. Vymáhající strana sama připouští, že tomuto požadavku nehoví původní kupní smlouva již proto, že v ní byla obsažena dohoda o rozsudím výslovně toliko ve příčině sporů, vyplývajících z námitek proti jakosti zboží, má však za to, že taková písemná dohoda je obsažena v dopisech právního zástupce povinné strany ze dne 4. a 8. listopadu 1932, v nichž jmenování rozhodce slibuje, případně rozhodce jmenuje, čímž prý se povinná písemně bezvýhradně podrobila hamburskému rozhodčímu soudu. Toto jmenování znalce nemůže však nahraditi písemnost smlouvy, kterou tuzemské zákony považují za nezbytný předpoklad jurisdikce rozhodců, právě tak jako by ji nemohla nahraditi a její nedostatek odčinití skutečnost, že strana bez onoho předpokladu smlouvy o rozsudím před rozhodci jednala a onen nedostatek nenamítala. Není-li tu tedy splněn zákonný požadavek písemnosti smlouvy o rozsudím v oněch skutkových a právních otázkách, jež byly předmětem řízení, které vedlo k vydání exekučního titulu, právem mu odvolací soud odepřel vykonatelnost, aniž třeba se obírali vývody dovolání, opírajícími se o výklad § 81 čis. 1 ex. ř., anebo o § 104 c. ř. s., který nepřichází v úvahu v řízení před rozhodčím soudem a při rozhodčím nálezu jako exekučním titulu.

Čís. 15119.

Právní povaha vkladních knížek, svědčících o majiteli. Komu byla vkladní knížka odevzdána jako záruka na dluh, může se domáhati výplaty vkladu na tuto knížku.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1936, Rv II 487/34.)

Žalobkyně přednesla, že poskytla Janu V. úvěr a převzala od něho jako záruku vkladní knížku žalované, znějící na jméno Josefy V. a na obnos 5.586 Kč. Vkladní knížka nebyla vinkulována, ani obstavena. Dopisem z 9. srpna 1932 oznámila žalobkyně žalované, že knížku tu přijala jako záruku a žádala, aby jí žalovaná potvrdila správnost zůstatku, jakož i okolnost, že vklad není obstaven, a žádala dále, aby žalovaná provedla obstavení vkladu ve prospěch žalobkyně. Žalovaná sdělila pak žalobkyni dopisem z 16. srpna 1932, že vklad je správný a není obstaven. Z opatrnosti dala si žalobkyně od Josefy V. potvrditi souhlas s tím, aby vkladní knížka sloužila jako záruka za dluh Jana V. Žalobkyně vypořádala pak vklad u žalované strany a žádala vyplacení vkladu a současně zaslala jí vkladní knížku. Ač výpovědní lhůta uplynula, odmítla žalovaná vklad vyplatiti. Domáhá se proto jeho výplaty žalobou. První soud žalobu odmítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: První soud zamítl žalobu poukazuje na § 30 stanov žalované, podle něhož může představenstvo žalovaného spolku vydání vkladu odepřítí, má-li obavu, že vkladní knížka není v pravých rukou. Na žalující jest tedy, aby prokázala svou legitimaci k vybrání vkladu. Odvolatelka potírá právem tento názor. Podle cit. zákonných předpisů mají vkladní knížky spořitelní nebo záloženské povahu papírů na majitele svědčících, takže každý, kdo takovou knížku předloží, jest pokládán i bez průkazu totožnosti za řádného držitele a jest mu vyplatiti žádanou částku, pokud není výplatě na překážku řízení umořovací o vkladní knížce, nebo zákaz soudní, anebo není-li vklad vázán způsobem připuštěným stanovami, zejména na podpis, heslo, průkazní lístek, nebo na okolnost, o níž jest již předem jisto, že nastati musí. Tento předpis zákonný nemůže býti měněn stanovami žalované strany. Kdyby mělo platiti všeobecně, že žalovaný záloženský spolek při pouhé obavě, že vkladní knížka není v pravých rukách, smí vydání vkladu odepřítí, pozbyla by vkladní knížka jím vydaná povahy papíru na majitele svědčícího, což by bylo v rozporu s výslovným ustanovením zákona. Pouhá obava jest povahy čistě subjektivní a znamenalo by takové ustanovení stanov čirou libovůli žalovaného ústavu. Jest mimo to v témže § 30 stanov uvedeno, že za pravého vlastníka vkladu považuje spolek toho, kdo se vkladní knížkou vykáže, a tomu se vyplátí dotčený vklad mimo případ, kdyby zde bylo soudní obstavení pohledávky, nebo kdyby vkladatel výslovně byl požádal, že výplata se smí státi jen jemu nebo jeho plnomocníku, opatřeným pověřujícím listem nebo na jisté heslo a když tyto výhrady jsou ve vkladní knížce výslovně poznamenány. Třetí osoba, která jest v držení vkladní knížky, na níž není poznamenána žádná z těchto výhrad, musí míti jistotu, že může knížku tu kdykoliv realizovati. Tím více to platí o žalující, které bylo na její dotaz žalovanou dopisem ze dne 16. srpna 1932 výslovně sděleno, že vklad je správný a že není nijak obstaven. Vždyť na vkladní knížky, jsou-li přijímány jako kauce, vadia a pod., pohlíží se v životě jako na peníze a nositele hodnoty (rozh. č. 7610 Sb. n. s.). Žalobkyně neopírá vůči žalované straně svou legitimaci k žalobě o titul zástavního práva, nýbrž o držení vkladní knížky, kterou zaslala

žalované straně k realizaci. Žalovanému spolku nepřísluší, by zkoumal, zda žalobkyně, jež se jako pravá držitelka vkladní knížky vykazala, byla podle právního poměru k tomu, od něhož knížku obdržela, také oprávněna vklad vybrati. Proti žalovanému spolku jest jen žalobkyně oprávněným věřitelem, žalovaný spolek není oprávněn dbáti zákazu výplaty původní majitelky vkladní knížky, žalované straně nezáleží na tom, zda jest žalobkyně držitelkou řádnou, stačí, že jest držitelkou (§ 1393 obč. z.) a žalované nepřísluší ochraňovati domněle porušené právo vkladatelky Josefy V. (rozh. 8032, 9354 Sb. n. s.). Jest proto nesprávné, když první soud uvádí, že, i kdyby byla na vkladní knížce nabyta platně zástavního práva, nebyla by oprávněna vklad na žalované straně vymáhati vlastním jménem, nýbrž že by musela žalovati Josefu V. žalobou ze zástavy a potom teprve vésti exekuci na onu vkladní knížku. Je nerozhodné, zda žalobkyně nabyta na sporné vkladní knížce zástavního práva a nastala-li již splatnost pohledávky. To všecko týká se poměru mezi žalobkyní a Josefou V. jakožto původní vlastníci vkladní knížky, avšak pro poměr mezi žalobkyní a žalovaným ústavem jest to bez významu. Z výsledků průvodního řízení jde najevo, že sporná vkladní knížka dostala se do rukou žalující záložny způsobem řádným a s výslovným souhlasem majitelky Josefy V. Tato řádná, poctivá a pravá držba žalobkyně jest žalovanému ústavu dostatečným důvodem, aby žalující žádaný vklad vyplatil. Obava představenstva spolku, že vkladní knížka není v pravých rukou, byla lichá.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Věc byla správně posouzena po stránce právní rozsudkem odvolacího soudu, jenž v podstatě vychází ze zásady, vyslovené v rozh. nejv. soudu čis. 8032 a 9354 o právní povaze vkladních knížek jako papírů majiteli svědčících. Žalovaný spolek nesměl odepřít žalobkyni jako předložitelce vkladní knížky její výplatu, zejména když vkladní knížka byla v držbě žalobkyně se souhlasem Josefy V., která svolila, aby byla zárukou za dluh jejího syna. Nebyl proto žalovaný ani oprávněn zkoumati právní poměr mezi Josefou V. a žalobkyní vzešlý. Jednak by se to přičilo právní povaze vkladní knížky samé jako papíru majiteli svědčícího, jednak bylo věci Josefy V. samé, aby zájmy své hájila. Netřeba však ani uvažovati o donucovací vlastnosti ustanovení zákonů čis. 302/20 a čis. 239/24 Sb. z. a n. (slovo »budiž« v § 10 prv. cit. zák.), když ze zjištěného stavu věci nebylo pochybnosti, že vkladní knížka byla v pravých rukou žalobkyně, takže tu žalovaný spolek neměl ani s hlediska § 30 posl. odstavec svých stanov předpokladu k odepření výplaty vkladu.

Čís. 15120.

K ohlášení nároku z pojistné smlouvy pojistiteli stačí každý projev vůle, z něhož jest zřejmé, že trvá na plnění.